

huoneisto

Niina Rätty

2016

Maisterin opinnäytteen kirjallinen osa ja dokumentaatio

Taideyliopiston Kuvataideakatemia

Opinnäytteeni taiteellinen osuus koostuu maalaussarjasta *huoneisto*. Sarjasta kaksi maalausta, *huone 4* ja *huone 5*, oli esillä Kuvataideakatemian keväänäyttelyssä Kuvan Keväessä 2016. Loput sarjaan kuuluvat maalaukset olivat esillä yksityisnäyttelyssäni Kuvataideakatemian galleriassa (Exhibition Laboratory Project Room) syyskuussa 2016.

Tässä kirjallisessa osiossa käsittelen omaa taiteellista prosessiani päiväkirjamerkintöjen kautta. Merkinnät sijoittuvat elo-syyskuulle 2016. Tästä syystä kerron lähinnä Project Roomin näyttelyssä esillä olleissa teoksista, niiden viimeistelystä, esittämisestä ja kaikesta mikä tähän työhön liittyy.

huone 6, 2016, öljy kankaalle, 23,5 × 38 cm

aukko 21.8.

Aloitin ujosti. Samalla lailla kuin jonkun tullessa kylään työhuoneelle totean anteeksipyydellen, että täällä nyt on hiukan tällaista. ”Täällä nyt on tällaista” tarkoittaa, että katso suopeasti, minä olen tällainen, täynnä kaikkea tahmaa.

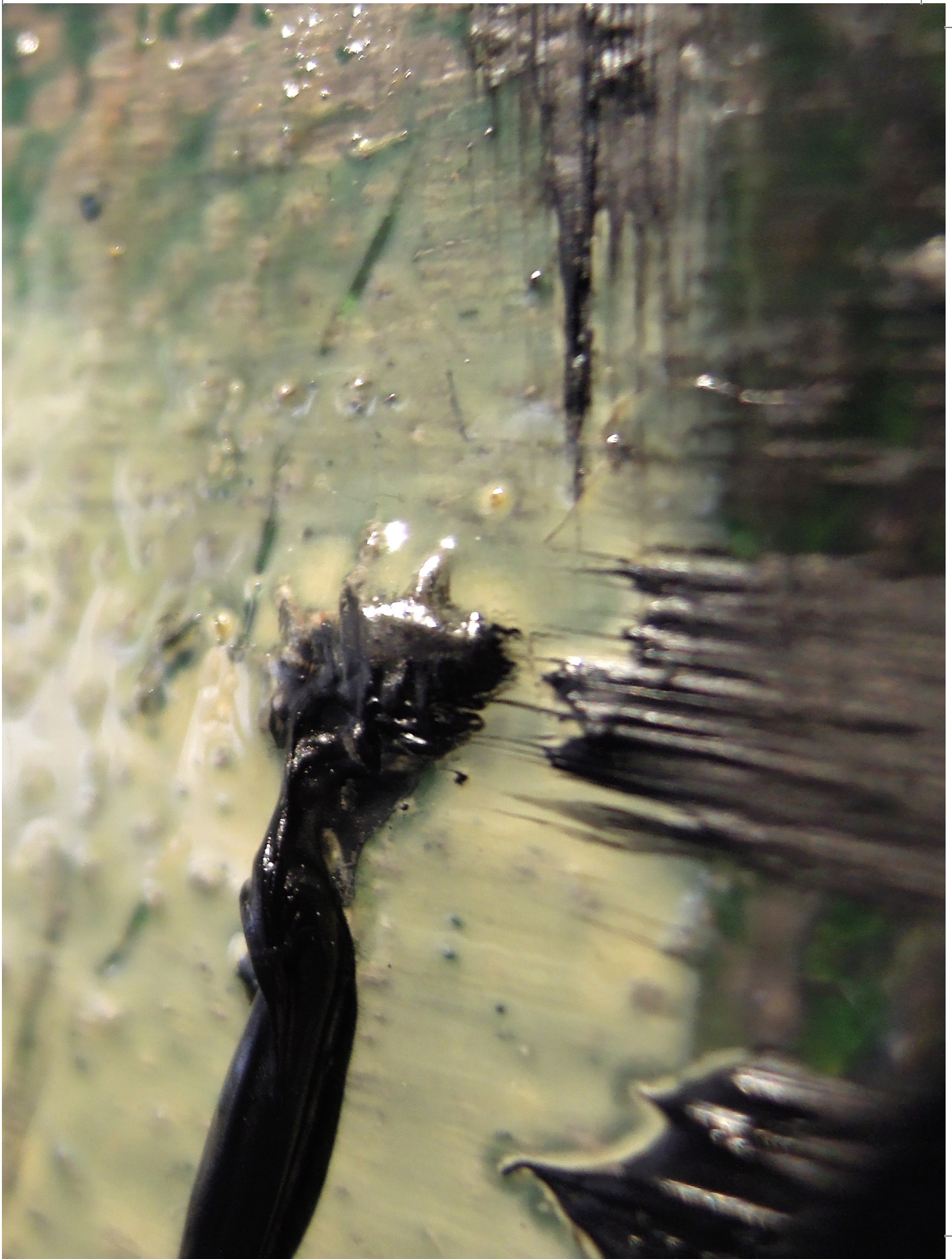
Kirjoittaessani tätä viimeistelen maalauksia opinnäytteeni toiseen osaan, näyttelyyn, joka on Project Roomissa vajaan kuukauden päästä. Kaksi maalausta tästä sarjasta, *huone 4* ja *huone 5*, olivat jo esillä Kuvan Keväessä. Voi olla, että maalauksista toinen tulee myös Project Roomin näyttelyyn. Jatkoin sitä kesällä – katsotaan, sopiiko se tähän uuteen kokonaisuuteen. Sen sijaan *huone 5*, koko sarjasta ainoa, jossa on ihmisahmo, jää tästä näyttelystä pois.

Nyt kesällä olen viettänyt pitkiä päiviä työhuoneella maalaussarjan keskellä katsellen ja juoden teetä, katsellen ja odotellen. Maalaten. Siinä istuessani olen alkanut nähdä teoksissa olevat huoneet. Tuolla on tuo ja tuosta pääsee tuonne. Maalauksessa olevaa nurkkaa vastapäätä, maalauksen omassa tilassa, on ikkuna ja siellä iltapäivän lämmin valo. Koska ikkuna ja valo ovat siellä, lattialla pitäisi olla heijastuma. Kuullostan ohuen rautaoksidikeltaisen maalauksen etualalle ja istun taas. Olen miettimättä ja katson toisella pohjalla kuvattuun makuuhuoneeseen, paksuun patjaan lattialla. Omituisesti se vielä leijuu. Saa leijuakin. Voihan sen painaa lattiaan jos alkaa tuntua tarpeelliselta. Kaikki on vielä hiukan hajallaan, ihanasti kesken ja osa työhuonetta. Jonkinlaisia siipiä rakennuksessa, lisätilaa. Miten nämä tänne rakentuivat?

Keskeltä kaikkea tätä palaan kotiin ja koneen ääreen kirjoittamaan opinäytetyöni kirjallista osuutta. Kontrasti on valtava. Ajattelu, puhe ja itse maalaaminen tuntuvat olevan irrallaan toisistaan. Miten tuskastuttavan typerän kuuloista oma teksti on. Kirjoitan lauseen ja kumoan sen seuraavalla. Kirjoitan ja pyyhin tekstin pois, aloitan alusta ja huomaan taas kiukuttelevani kuvitteelliselle lukijalle. Suljen koneen. Luen sängyssä lähdeoteoksia. Ihailen muiden kirkasta ajatuksenjuoksua, päätän lainata kirjoista sitä sun tätä ja nukahdan.

Jatkettuani viikkotolkulla tätä kierrettä päätin tänään muuttaa lähestymistapaa. Taidetta kokiessani ja tehdessäni näen uudestaan ja uudestaan, kuinka henkilökohtaisen kokemuksen jakaminen on väylä muiden ihmisten luo, kuinka oman maailman asettaminen muiden rinnalle voi parhaimmillaan olla ymmärryksen ja lohdun jakamista. Koska minua kiehtoo tämä ihmisten samankaltaisuus, se kuinka pieninkin yksityiskohta omasta kokemuksesta tuntuu olevan jaettavissa, miksi en yrittäisi sanallistaa suoraan omaa kokemustani tekemisestä? Päätän kirjoittaa työhuoneesta. Siitä miten maalaukset muuttuvat työhuoneella olevista kankaista aukoiksi jonnekin muualle. Siitä millä lailla sivellin, maali, väri, valo, maalausnesteiden kiillot ja paksuudet vievät teoksia eteenpäin. Siitä miten työhuoneella oleva tuoli muuttuu osaksi maalausta. Miten työhuoneella oleva järjestys tarttuu kankaalle ja kankaalta maali kulkeutuu työhuoneeseen. Miten vieraat ja heidän puheensa voivat purkaa seiiniä, naulata uusia tai aiheuttaa koko tilan remontin.

haarniska 23.8.

Käytävässä on tunkkainen ilma, mutta heti kun avaan oven, vastaan iskee vahva kodikas haju. Metsäinen pineenitärpätin ja dammarhartsin tuoksu.

Huoneessa on noin neljäkymmentä neliötä, jossa on kaikki. Paitsi vessa ja suihku, ne ovat käytävällä. Ovea vastapäätä on ikkunaseinä, aika lailla ikkunaa katosta lattiaan. Jos tänne tulee aamulla, paistaa aurinko suoraan sisään ja heittää valon ja ikkunanpuitteiden varjot maalauksiin. Silloin niihin ei voi koskea. Mutta voi ihmetellä kun ne muuttuvat ihan muuksi.

Ikkunaseinän molemmin puolin on pitkät, moneen kertaan valkoisiksi maalatut ja aina yhtä sotkuiset seinät täynnä maalauksia. Juuri nyt ihan liian täynnä. Oikeanpuoleisen seinän keskellä on vesipiste, joka tuoksuu mäntysaippualta. Samalla puolella, heti oven vieressä on nukkumiseen liian lyhyt sohva. On siinä nukuttu. Siinä vieressä on kaappi täynnä maalaustarvikkeita, pieni uuni hellanlevyineen ja niiden päällä vedenkeitin. Vasemmalla on siistissä pinossa vanhoja maalauksia. Keskellä maalin läiskittämää lattiaa on vihreä tuoli ja keltainen keinonahkainen jakkara. Ja maalauskärky välttämättömyyksiä täynnä. Maalituubeja ja maalausnesteitä, siveltimiä pöntöissään pystyssä, hiiliä, liituja, paletti-veitsiä, maalausrättejä, kertakäyttölautasia.

Kaikki täällä on likaista. Tai no, kaikki täällä on maalissa. Töihin tullessa istun alas. Ja nousen ylös, lasken vettä vedenkeittimeen. Samalla kun teevesi kiehuu vaihdan työvaatteet. Vanhat toppahaalarit ovat kuin haarniska. Maali on kovettanut ne niin ettei kankaan läpi pääse enää mikään. Valitsen teepussin, laitan sen kuppiin ja istun uudestaan alas.

Täällä on niin turvassa kuin vain voi olla. On tämä talo, jossa on tämä huone, ovesta lukko ja sitten vielä tämä haarniska.

Kuva: Kari Karlsson

huone 1, 2015, öljy kankaalle, 175 × 230 cm. Kuva: Petri Summanen

hiljaisuus 25.8.

Nukun usein suu auki ja kuolaan tyynylle. Yritän aina joskus päästä tavasta eroon, nukkumaan mennessä painan suun kiinni. Tunnen sierainkarvojen liikkeen... sisään, ulos... sydän tuntuu lyövän normaalisti vaikka pakostihan kapeista sieraimista tulee vähemmän happea sisään kuin isosta suusta. Suu on kiinni – jos nyt nukahdan, niin kai se aukeaa jos happi ei riitä? Yritän nukahtaa. Voikohan näin tukehtua, vahingossa? Ihan älytöntä. Nousen ylös ja haukottelen. Mietin suuta ja kuola ja hengittämistä ja nukkumista, koko homma alkaa tuntua aivan mahdottomalta. Mietin, miten vanhana joka kohtaan sattuu ja on vaikeaa löytää asento nukahtamiseen. Miten pitkiä yöt ovat, jos valvoo käytöshäiriöisenä dementikkona lepositeissä jossain. Mitä silloin edes osaa ajatella? Nukkuminen ja nukkumisen ajattelu samanaikaisesti ei onnistu. Eikä maalaaminen ja maalaamisen ajattelu.

Jälkeen päin voi sanoilla kertoa mitä teki, mutta miksi teki niin kuin teki on vaikeampi selittää. Siukonen puhuu hyvin kaikesta tästä. Onko sanallistaminen edes tarpeen, tai tarpeeksi tarpeen, että selittämiseen ja sanojen etsintään tuhlatu aika ja vaiva maksaisi itsensä takaisin? Auttaisi maalaamisessa. Usein tuntuu, että työhuoneella tarvitaan sanoja vain alleviivaamaan sitä, että taiteilija ylipäänsä ajattelee. Ettei vaan ole tyhmä tai älyllisesti laiska. ”Johdonmukainen puhe ei auta muovailussa, veistämisessä, eikä oman kokemukseni mukaan edes ruuvien vääntämisessä.” Siukonen toteaa. * Totta, ei se siirrä maalia tuubista kankaalle.

* Siukonen, Jyrki 2011. *Vasara ja hiljaisuus*, s. 82. Tampere: Kuvataideakatemia.

Kuvan Kevät 2016, Galleria Forum Box. Kuva: Elina Battarbee

... 27.8.

Maalausten lähtökohtana on ollut tila, huone, työhuone, sairaalahuone, keittiö, se miten ne koen ja miten se kokemus muuttuu. Huoneissa on tavarat paikallaan, ikkunoiden edessä patterit, niiden eteen ei laiteta mitään. Ovista pitää päästä kulkemaan, ilmastointikanavia ei saa piilottaa kirjahyllyjen taakse.

Siinä sitä ollaan. Eletään huoneessa, hengitetään, katsotaan, tehdään. Makuuhuoneessa maataan unessa, sairaalahuoneessa sairastetaan ja työhuoneessa työskennellään. Otetaan pohja, laitetaan seinää vasten, naulataan varmuuden vuoksi yläkulmat seinään pienillä nauloilla, jotta se ei pääse kaatumaan. Sitten maali, sivellin, maalausneste ja päässä joku kuva, josta aloittaa. Ja aloitetaan. Levitetään maalia siveltimellä kan-kaalle, ajatellaan vielä kaikenlaista. Sitten vain maalataan. Pikkuhiljaa maali levittyy koko tilaan, sormenpäihin ja niiden kautta vaatteisiin ja teekuppeihin. Kengänpohjiin ja niiden kautta polulle, joka muodostuu maalauksen eteen kun siinä kulkee, maalaa ja hakee sopivaa katseluetäi-syyttä. Voi tulla myös tarve merkitä muistiin värisekoitukset, pyyhkäis-tä ohjeet seinään tai paletteina toimiviin kertakäyttölautasiin. Pyöreät lautaset levittyvät kaikkialle, välillä niihin jää ihan liikaa maalia. Ja tee-kupit, maalausrätit ja tuubit ja kaikki.

Kun maalauksen vieras ja puhdas pinta on hajalla, pääsen maalauksen tilaan sisälle. Sotkettu maalauspinta on täynnä kuva-aihoita ja räkäi-siä maalauskerroksia. Mitään ei ole vielä päätetty. Maalaan aina useaa maalausta samaan aikaan, pyyhin likaisen siveltimen toiselle pohjalle, kokeilen väriä sinne ja tänne. Usean maalauksen kanssa samanaikainen työskentely antaa aikaa katsella, maalata ja hyväksyä oma jälki ja kuva-aihe. Ihan liian helposti sitä alkaa piilottelemaan asioita. Maalaamisen peittävä ominaisuus on houkuttava.

Tällä hetkellä työt ovat nojailleet seiiniin kuukausitolkulla, ja niihin on muodostunut omia huoneitaan työhuoneen sisälle. Aukkoja seiiniin. Aika kuluu vieläkin. Jossain vaiheessa ei ole enää mitään sanottavaa. Aina jossain vaiheessa maalaus muuttuu tylsäksi, siihen ei huvita enää koskea. Sitten siivoan työhuoneen ja aloitan alusta.

peitto 29.8.

Vihreä taipuu vaikka mihin, kylmään ja lämpimään, nostaa pinnasta sen mitä tarvitsen ja painaa kauas alas mitä haluan. Sillä saa aikaan kaikuvan onton tilan. Rautaoksidit, preussi, ultramariini, harvemmin ja varovasti kadmiuminkeltaiset, viridian ja koboltinsininen ja vihreä. Tuttu vihreä.

Olen alkanut laventaa palettia. Pitkään se oli kovin suppea. Oli vain lämpimät ja kylmät perusvärit, valkoiset, okra, raaka ja poltettu umbra ja siena sekä muutama muu. Sitten siihen tulivat kuultavat ja houkuttavat keltainen ja punainen rautaoksidi. Ja nyt englanninpunainen, luumusta, koboltti. Paksuja peittäviä tököttejä. En osaa vielä elää niiden kanssa sovussa. Musta tappaa kovin herkästi kaiken. Onhan se hieno pintana, mattapintana erityisesti, mutta sekoituksiin en sitä osaa vielä laittaa. Kuten en myöskään englanninpunaista, tekisi mieli levittää koko typerä maali johonkin, maalata päälle ja unohtaa sen olemassaolo. Iloa se tuottaa vain raa'an umbran vieressä, ja kyllähän siitä sinkkivalikoiseen sekoitettuna saa viehättävän vaaleanpunaisen. Sellaisen hiukan rokokoohenkisen. Koboltinsininen teeskentelee taivaansinistä. Olen opetellut säätämään sillä lasuureja, tasoittamaan ruskeita ja harmaita.

Maavärit ovat kuin ojanpohja. Muta.

Kouluaikana työhuonekäynneillä väristä ja sen puutteesta on puhuttu paljon. Siinä missä minä näen kaiken mahdollisen värin, näkee moni mustaa ja hiukan jotain synkkää. Vaaleista ne tuntuvat erottavan sävyt helpommin. Tai haluavat erottaa. Ehkä se johtuu vain siitä, että minulle maalauksissa värin merkitys ei ole värissä itsessään vaan sen taipumuksessa tehdä tilaa, muotoa, muodostaa seiniä, mössöä, lätäköitä. Värin ominaisuus olla sellaisenaan viestinviejänä, olla taivas, veri, 50-luku tai pyhä tai arki, ei ole minulla hallussa. Pitää opetella. Ja synkkyys on sivutuote – ikävä sivutuote, jota en usein itse edes näe. Jos en peitä valkois-

huone 7, yksityiskohta

sella, vaan kasvatan väriä lisäämällä värillisen lasuurin aina edellisen päälle ja maalaan ja maalaan, tulee tummaa. Tummaa en näe synkkänä. Värikerrokset ovat kuin peitto.

Nythän olen tehnyt myös vaaleita maalauksia. Oppiakseni. Toivottavasti en vain miellyttääkseni vaan vilpittömästä halusta nähdä toisin. Omat motiivit näkee sitten myöhemmin. Jeesus miten olenkin hidas.

Exhibition Laboratory Project Room,
huone 7 ja huone 8

mönjä 31.8.

Tähän työhön kuuluu kaikki, tila ja maalaus ja aika ja väri ja siveltimet ja rätit ja toppahaalarit ja tuoksut ja maalauslitkut.

Litku on ikävästi sanottu. Se on jotakin ohutta ja sävytöntä. Ei se niin mene. Dammarissa on sinertävään vievä kova kiilto, mehiläisvahassa paksu lämmin ote, tärpätissä kaikkeen pureutuva, kaiken läpi menevä ja mennessään kaiken pehmentävä voima. Ja öljyt, kaunis pellavaöljy ohuena ja paksuna. Maalausneste on parempi sana. Sillä haen värille luonnetta, täsmällistä sävyä ja paikkaa. Välillä se paikka on olla paksu värikerros, jonka päälle kuullotetaan, välillä ohut lasuuri, joka tuntuu tarttuvan suoraan alla olevaan väriin, välillä paksu heijastava pinta, joka jättää tilaa alla olevaan maalikerrokseen nähden. Joskus maali on sellaisenaan, suoraan tuubista puristettuna viivana kaiken päällä, välillä sormin levitettynä. Välillä väri on öljyliitu, jota hangataan maalauksen rupiseen pintaan. Mattaa, kiiltävää, lasisen kiiltävää, vahamaisen kiiltävää, röpelöistä, sileää, viileää, upottavaa – ja välillä suttu. Maalausnesteet ovat toinen paletti.

Kuulin joskus tutkimuksesta, jossa oli kysytty kuinka moni maalari oli tuntenut tarvetta syödä maalia. Miltei jokainen. Ei tuollaista tutkimusta voi olla, mutta tulos on varmasti totta. Välillä maalia sekoittaessa tai levittäessä sen värin ja koostumuksen tuntee suussaan makuna. Välillä maalimössö paletilla tuntuu niin lämpöiseltä, että pitää avata ikkuna. Välillä umbrakikkare maalauksessa alkaa haista paskalta, joskus kinuskilta.

huone 8, yksityiskohta. Kuva: Kari Karlsson

... 2.9.

Tässä taas. Keltaisella jakkaralla.

Mielessä pyörii Tompurin naamiomaalaukset*, niissä tunsin sen tilan ja kosketuksen. Niitä oli hierottu ja taputeltu. Hellästi ja ymmärryksellä. Nämä omat ovat räkää. Äh.

* Anne Tompuri: Kasvot, Galleria Heino 3.1.–1.2.2015

raami 4.9.

Maalauksilla on aihe, on ollut aina. Se on raami, sen puitteissa maalaan, se auttaa valinnoissa ja ohjaa aina jossain taustalla prosessia. Siihen voi palata kun eksyy. Sen kanssa voi pallotella. Se toimii vastuksena.

Teema, aihe, kuva. Henkan kanssa puhuttiin perjantaina baarissa kuinka fiktiossa, toisin kuin arjessa, pitää olla järki. Teokseen kehitellään järki. Mielikuvitus on pohjimmiltaan järjestämistä ja järkeistämistä.

Viime syksynä olin Kuvataideakatemian maisterimatalla Venetsian biennaalissa. Isossa porukassa ja taideturistiruuhkassa katselin paviljonkeja, toteutin kaavaa. Etsin jotain jännittävää, jotain koskettavaa. Oli kuuma ja jokaisen oven takana oli teos tai kaksi, suuria mahtipontisia töitä, pinoittain säliä kuvaamassa kaiken pirstaleisuutta, sarjoittain maalauksia, toistoa, hyminää, huutoa, kuvaa liikkuvana ja paikalleen näitisti asetettuna. Paljon taidetta, ihan liikaa kerralla, ja ihan liikaa ihmisiä. Sitten löysin tyhjän tilan, jossa katsojat pyörähtivät ja lähtivät pois. Paviljongissa oli musta lattia ja penkit ja viileä ilma. Istuin siellä tyytymättömänä. Katselin ympärilläni teosta etsien, hengittelin rauhassa ja sitten huomasin kuinka suuren paviljongin koko sisäkatto oli laskettu alas täyttämällä neljäsosa tilan korkeudesta mustalla möhkälemäisellä rakenteella. Saman tien painon tuntu oli huikea. Siinä avarassa kivipaviljongissa, jossa olin istunut rauhoittumassa ja hengittelemässä, oli yhtäkkiä ahdasta. Mustalla peitetty marmorilattia ja musta möykky päälläni tuntuivat lähestyvän toisiaan. Jäin väliin. Olin muualla. Viileässä, pimeässä, ihan eri paikassa kuin äsken ja ihan toisaalla kuin kaikki muut. Klassinen paviljonki muuttui muuksi, mielessäni ollut kaava hajosi.*

Pian matkan jälkeen aloin maalata huoneita, nurkkia ja esineitä. Oman elämäni näyttämöitä, paikkoja joissa olin kokenut jotain samaa. Tiloja jotka olivat osoittautuneet joksikin muuksi kuin olin kuvitellut.

* Heimo Zobernig, Itävallan paviljonki, Venetsian biennaali 9.5.–22.11.2015

huone 9, yksityiskohta

huone 9, 2016, öljy kankaalle, 175 × 240 cm

patja 6.9.

Olohuoneessani on seinä, jonka takana naapuri kuorsaa yksiönsä nurkkaan rakennetulla parvella. Sen kuulee selvästi, ja näen päässäni huoneen järjestyksen. Ikkuna on parvea vastapäätä, sen edessä on varmaan pöytä ja tuolit, parven alla sohva. Sen seinän läpi näkee, se on ihan mielipuolinen rakenne. Ei se oikeasti meitä toisiltamme suojaa. Iltaisin joskus nukahdan siihen naapurin kuorsaamiseen.

Pihapiirin muksut puhuvat hassuja ja polttavat salaa tupakkaa keittiön tuloilmaluukun alla. Niiden usko seiniin on niin vahva, ettei ne ymmärrä kaiken kuuluvan ja tuoksuvan keittiöön. Ei ne tiedä olevansa kanssani samassa pöydässä. Kuitenkin näillä seinillä rajattu tila halutaan omistaa, uskotaan kovasti että ollaan turvassa, kotona. Ja samalla joku yläkerrassa pesee astioita ja likainen tiskivesi valuu sitä kallista omaa seinää pitkin ohuen viemäriputken sisällä.

Mutta usko on kova. Seinät näkyvät.

Ja katto näkyy, sitäkään ei kannata ajatella. Puutavaraa, betonia, tiiliä, mattoja, huonekaluja, ihmisiä ja muutama koira. Suoraan pään päällä. Ja täällä olen, onhan tämä olohuone. Kaikki muutkin ovat olohuoneissaan, pääni päällä. Olemassa.

Sairaalassa oli aina vahva tunne siitä, että jokainen meistä, joka siellä makasi, oli ihan omassa huoneessaan. Tila jossa oltiin oli koloja täynnä ja jokainen käpertyneenä omaan koloonsa. Ei oltukaan samassa huoneessa vaikka siltä se varmaan näytti.

Väsyneenä aamuisin runkopatjan metallikehikon tila on vaikeampi ylittää kuin kynnyksen, varsinainen makuuhuoneen reuna.

Olen aikaisemminkin maalannut kaavoja, koreografiaa (tämä on huono sana) johon tunnumme ajautuvan luontevasti ollessamme häissä, kylässä, katsomassa televisiota, syntymäpäiväpöydän ääressä. Kaikilla on näitä

valokuvia. Samat asennot, samat eleet. Jos naamat vaihtaisi, voisi käyttää samaa kuvaa kaikkien albumeissa. Tuntuu, että pitkälti kaikki mitä teemme pohjautuu näihin sanattomiin sopimuksiin. Täytämme paikkamme odotusten, ympäristön ja tilanteen mukaan. Myös huoneet ja niiden nimetyt tarkoitukset ohjaavat meitä. Iso osa siitä kaikesta, mitä meille tapahtuu, tapahtuu sille varatussa tilassa. Onhan se hiukan omituista.

Näyttelylle piti antaa nimi. Siitä tuli *huoneisto*. Olikohan liian nokkelaa. Huoneiden kokoelma.

pimeä 8.9. klo 16

Romaanin *Kolmas konstaapeli* alaviitteissä seikkaileva de Selby yritti saada pimeään pois kastelemalla taivasta.* Teoria oli, että pimeys on ainetta. Valo on sen aineen takana ja jos pimeyden voisi saada hajoamaan sitomalla sen johonkin nesteeseen, se valuisi pois ja valo palaisi. Maalarin ajatus. Täällähän kaikki toimii juuri noin. On se valkoinen pohja ja siihen levitetään pimeyttä, mutta vain sinne mihin sitä tarvitaan. Tuodaan sitä kautta esiin kaikki mitä halutaan. Paljastetaan valo sen pimeään aineen maltillisella levittämisellä. Ilman pimeää valo maalauksessa on vain vaalea kangas.

Isä puhuu aina vanhasta taivaasta, kun tarkoittaa sinistä taivasta. Uusi taivas ovat ne pilvet, väliaikaiset. Kerroksia kaikkialla.

* O'Brien, Flann 1988. *Kolmas konstaapeli*. Helsinki: WSOY.

kohta 8.9. klo 21

Älytöntä, että vieläkin hiplaan näitä maalauksia täällä. Kaikki on jo tehty mutten osaa päästää irti. Mietin tätä ja lisään asteen tummemman lasuurin nurkkaan, syvennän sitä vähän. Ja ehkä pieni kikkare koboltti-vihreää. Kohta nämä pitää näyttää.

... 10.9.

Näitä ei voi pakata. Ihan liian märkiä. Toivottavasti ei tule paljon suttua kuljetuksessa.

ripustus 12.9.

Sinne meni, seinille. Paljon jäi pois. Kahdestatoista maalauksesta kahdeksan tuli osaksi tätä kokonaisuutta.

Galleria on iso. Joka kerta on yllätys miltä maalaukset näyttävät, kun ne vie uuteen paikkaan. Koko päivän paistoi aurinko ikkunoista sisään. Oli kodikasta. Laitoin patjan nurkkaan, takapihalle avautuvan ikkunan viereen. Pöydän ja jakkarat omaksi ryhmäkseen etutilaan, julkisempaan paikkaan, josta ohikulkijat ne näkevät ikkunan läpi. Koiran ruokakuppi päätyi seinälle aika alas, omaan nurkkaansa niin, etteivät vieraat sitä ohimennessään töni. Toivottavasti. Se on hyvä maalaus. Tumma teos, jossa päälle on maalattu vaalaeanpunainen nauha, jäi pöydän ja tuolien joukkoon osaksi etutilaa. Valon vuoksi. Se tarvitsee päivänvaloa, ainakin vähän, matat ja kiitävät pinnat nousevat vuoronperään pinnasta esiin, kun valo siirtyy. Maalauksen tila pysyy muutoksessa. Se toimii! Eilen vielä pelotti kuinka sen käy vieraassa paikassa.

Sarjan ensimmäinen meni rauhallisimmalle seinälle, siellä se kiikkuu narustaan, en ole oikein varma miltä se näyttää. Kari piti siitä. Pienen-pieni nurkkamaalaus päätyi keskelle suurensuurta seinää. Siinä sen nurkan taittuminen toimi parhaiten. Ja on ihanan hävytöntä tuhlata tilaa kaiken sen työhuoneen ahtauden jälkeen.

Kevätnäyttelyssä ollut tuoli jäi pois. Käänsin sen nurin päin mustaan huoneeseen. Olkoon siellä. Musta huone jäi ilman teosta, se ei ole osa näyttelyä. Sen ongelma on olla näille liian teatterimainen mattamustine seinineen ja latioineen. Spottien valokeilat ja pehmeä musta matto, tila joka on tarkoitettu esiintymiseen, taikoihin ja tarinoihin, on hankala maalauksille, ainakin näille ihan mahdoton.

Pienet rypyt (*huone 12*) jätin jo työhuoneelle. Maalasin sen pilalle.

huone 10, 2016, öljy kankaalle, 16 × 19 cm

avajaiset 14.9.

Avajaiset olivat eilen. Jännitti ja hikoilutti niin kuin aina.

Ihmiset olivat puheliaita, tuli paljon palautetta. Maalareiden näyttely. Seisoin jatkuvasti jonkin teoksen edessä esittelemässä miten se oli tehty. Monia kiinnostoi miten kiillot, miten matta, miten mikäkin oli rakennettu. Puhuttiin paljon hitaudesta ja siitä miten se katsoessa välittyy. Ja siitä kuinka kehikot, ristikot, narut ja muut ovat raameja katsomistapahtumalle. Ja ajalle. Niihin voi ripustautua, katsoa niiden läpi ja jos huimaa, voi aina palata takaisin jyrkkään viivaan tai vahvaan kolmiulotteiseen muotoon ja siitä taas varovasti syvyyteen. Hienoja juttuja.

Esiin tuli myös yhä uudestaan Nina Roosin värin ja tilan käyttö. Silja Rantasen möhkäleet. Luc Tuymansin näyttämöt ja Francis Baconin kehikot. Roppakaupalla puhetta aiheesta, painosta, massojen keveydestä, tunnelmasta ja taidehistoriallisista viitteistä, Velazquezista, Woolfista, lumpeista ja Välimeren likaisesta vedestä.

Heikkerö kävi myös, hiukan ennen avajaisia. Markus opetti minulle maalausta jo yhdeksänkymmentäluvulla Lahden Taideinstituutissa. Nyt puhuttiin ajasta maalauksessa, siitä kuinka paksu likaisenoloinen lasuuri peittää pinnan ja vie sen johonkin toiseen aikaan. Ja kuinka pinnan päällä oleva ele, paksu maalilla vedetty viiva, tekee siihen ikään kuin kahvan. Kuinka ne pintaan tuodut elementit viittaavat nykyhetkeen kaikkien kerrosten päällä. Järjestämistähän maalaus on.

Loppuviikko meneekin valvoessa täällä näitä.

galleria 16.9.

Istun ikkunalaudalla. Olen kuunnellut kommentteja ja keskustellut näistä monta päivää. Kaikilla on oma maailmansa, oma kuva, jonka läpi ne katsovat tätä. Omat viitteensä. Tämä itsestäänselvyys jaksaa hämmästyttää, maailmani muuttuu osaksi jonkun toisen maailmaa.

Maalausnäyttelyssä käy tietysti lähinnä maalauksesta pitäviä ihmisiä, mutta silti tuntuu, että nyt on maalauksen aika. Hitaus tuntuu puhuttelevan. Jokin tässä ajassa pukee hitaasti avautuvia teoksia. Ja taidetila pukee, selkeä galleriatila, jossa maailmat roikkuvat kiilapuissaan seinillä ilmavasti ripustettuina. Vapaus olla galleriassa, pysähtyä maalauksen eteen, miettiä, katsella ja jatkaa seuraavan luo kunnes jokainen on nähty, sitten vielä palata, katsella kokonaisuutta, ehkä vielä kerran palata jonkin teoksen ääreen ja sitten lähteä pois. Kohdata muut asiat. Olen iloinen tästä. Näyttelytila luo selkeyttä, antaa aikaa, hiljaisuutta. Ehkä viime aikoina se paljon puhuttu taiteen välinearvo – taide luomassa uudelle metroasemalle identiteettiä, työyhteisölle hyvinvointia, kaupunkitilaan yhteisöllistä meininkiä – on noussut niin voimakkaasti esiin, että gallerianäyttely tuntuu hyvältä, raikkaalta. Ihan vain maalauksia. Niitä varten tehdyssä tilassa. Aikaa. Moni on pysähtynyt tähän. Siihen kuinka salliva formaatti galleria ja maalaus seinällä on.

Mutta on galleriatilalla myös voimakas oma tahto. Kaikki asiat, esineet ja vaikutelmat, joita tänne tuodaan ja luodaan, ymmärretään taiteena ja ne muuttuvat siksi. Pimeään huoneeseen seinää vasten varastoidun maalauksen takapuoli, sen eteen jäävä himmeä valokeila ja vessan oven raosta näkyvä valoviiru näyttävät katsojille teoksena. Sanoin aluksi muutamille vieraille, ettei pimeä huone ole osa näyttelyä. Se on kuitenkin muuttunut sellaiseksi. Luontevaksi osaksi huoneistoa. Viimeiseksi huoneeksi, pehmeäksi tilaksi, jossa maalaus ei enää näy. Se on siellä, muttei enää esitä, on vain.

Exhibition Laboratory Project Room

Kuva: Kari Karlsson

kotona 20.9.

Työhuoneella taas. Maalaukset ja minä. Kun jaksan, laitan ne pinoon, siivoan ja aloitan alusta.

**KUVATAIDE-
AKATEMIA**

X TAIDEYLIOPISTO